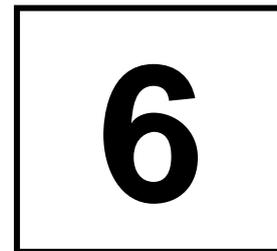

ความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
SATISFACTION WITH THE LANDSCAPE ON YALA RAJABHAT UNIVERSITY

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนากร ปามูทา*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประชากรในการศึกษา คือ บุคลากร 565 คน นักศึกษา 7,633 คน สุ่มตัวอย่างบุคลากร 50 คน นักศึกษา 350 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรและนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดภูมิทัศน์ด้านภูมิทัศน์ ด้านความสะอาด และด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะของบุคลากรและนักศึกษาต่อการจัดภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ควรปรับปรุงและจัดทำให้เพียงพอ ได้แก่ เพิ่มสถานที่จอดรถให้เพียงพอและมีหลังคา ควรมีป้ายบอกทางภายในมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน ความสะอาดของโรงอาหาร ห้องน้ำสะอาด ระบบไวไฟมีความเร็วที่เสถียรและครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย และระบบไฟส่องสว่างให้เพียงพอ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์

ABSTRACT

Satisfaction survey on Yala Rajabhat University landscape shaping was studied. Sample population included 50 out of 565 total staffs and 350 from 7,633 total students. By using valid questionnaires, data were collected and statistically analyzed.

Results showed that staffs and students satisfied with landscape shaping, cleanliness and safety in moderate level. In addition, It was suggested that adequate parking area with roof to be sufficiently expanded, traffic signboard be clearly showed, cleanliness of cafeteria and restrooms be constantly monitored, stable Wi-Fi access and night light provision be constantly and adequately covered to the whole University campus.

Keyword: Satisfaction with the landscape

* สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทนำ

การจัดภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในสถานการศึกษาที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน เพราะถ้าจัดภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จะสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพด้วย (มนตรี ศิริจันทร์ชื่น และคณะ, 2554 สถาบันวิจัย ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน, 2554)

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย โดยพิจารณาถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง และพันธะข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคเอกชน โดยคณะกรรมการได้พิจารณาความสำคัญของกลุ่มที่วิจัยที่ควรมุ่งเน้น ที่คำนึงถึงความต้องการผลงานวิจัย และองค์ความรู้ เพื่อเร่งแก้ไขปัญห และพัฒนาท้องถิ่นและนำไปสู่การพัฒนาภูมิวิจัยร่วมกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เรื่อง ยุทธศาสตร์การวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะเวลา 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างในการจัดการสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม (งานสารสนเทศเชิงยุทธศาสตร์ กองแผนงาน สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555)

งานอาคารสถานที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบดูแล กำกับ และบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 (การสร้างศักยภาพและความสามารถในการเตรียมความพร้อมของสมาชิกสู่ประชาคมอาเซียน) โดยเฉพาะกลยุทธ์ที่ 1.1 (การปฏิรูปการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น) ซึ่งการปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การสอน และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ก็เป็นแนวทางหนึ่งของกลยุทธ์และยุทธศาสตร์การวิจัยนี้

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้เปรียบเสมือนครุคนหนึ่ง ที่สามารถให้การศึกษอบรมและกลม่อเกล่าจิตใจของคนได้ เพราะคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่ดี ย่อมจะซึมซับลักษณะที่ดีติดตัวไปโดยไม่รู้ตัว มาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพในสถานอุดมศึกษาพ.ศ. 2553 ได้กำหนดตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ซึ่งนอกจากการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการด้านกายภาพอย่างครบถ้วน ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน และสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน ที่เกี่ยวข้องกับกับภูมิทัศน์ 2 ข้อ กล่าวคือ 1) อาคารสถานที่ ต้องมีความสะอาดถูกสุขลักษณะและตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์ 2) ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกระบวนการและวิธีการดำรงรักษาสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง การจัดการพื้นที่สีเขียวจึงย่อมจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อสังคม การรักษาสภาพแวดล้อม ความสวยงามและความสมดุลทางธรรมชาติในสถาบันอุดมศึกษา

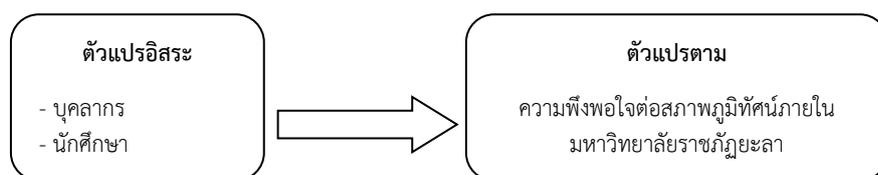
เพื่อให้ภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีความน่าอยู่ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน การสอน ตลอดจนทำให้บุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเกิดความภูมิใจ สร้างความประทับใจให้กับผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของมีส่วนได้ส่วนเสียต่อสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนา สภาพภูมิทัศน์ของภายในมหาวิทยาลัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ การทำงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 565 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 7,633 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและนักศึกษาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) บุคลากรจำนวน 50 ตัวอย่าง และนักศึกษาจำนวน 350 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นสำหรับสอบถามบุคลากร และนักศึกษา ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ โดยระดับความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัย กำหนดมีระดับคะแนนความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับความเห็น 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับความเห็น 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับความเห็น 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับความเห็น 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับความเห็น 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 500 ชุด ให้กับบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัย โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) หาค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ยึดหลักเกณฑ์

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในปีการศึกษา 2558 ของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ทั้งหมดจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและสังกัดคณะสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร รองลงมาคือสังกัดคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการตามลำดับ มีความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ของภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านภูมิทัศน์ ด้านความสะอาด และด้านความปลอดภัยในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามประเด็นย่อยแล้ว บุคลากรและนักศึกษามีความพึงพอใจพื้นที่สีเขียวโดยรอบบริเวณมหาวิทยาลัยและภายในอาคาร และความเป็นระเบียบสวยงามของอาคารเรียนอยู่ในระดับมาก ประเด็นย่อยอื่น ๆ ทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยสุด (แต่อยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง) ได้แก่ 1) สถานที่จอดรถภายในมหาวิทยาลัย 2) ความสะอาดของอาหารในโรงอาหาร 3) ระบบความปลอดภัย ของการเข้า-ออกอาคาร ประเด็นย่อย

4) การจัดระบบการจราจรในมหาวิทยาลัย และ 5) ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน การควบคุมดูแลบุคคลภายนอกเข้ามาจากรั้วมหาวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัย

นอกจากผลการประเมินความพึงพอใจในประเด็นที่ระบุแล้ว นักศึกษาและบุคลากรได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) เพิ่มสถานที่จอดรถให้เพียงพอและมีหลังคา 2) มีป้ายบอกทางภายในมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน 3) ความสะอาดของโรงอาหาร 4) มีห้องน้ำสะอาด 5) ระบบไวไฟมีความเร็วที่เสถียรและครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย และ 6) ระบบไฟส่องสว่างให้เพียงพอ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ (สมพงษ์ บริพัตร, 2554)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลจากการศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในปีการศึกษา 2558 ของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ทั้งหมดจำนวน 400 คน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านภูมิทัศน์ ด้านความสะอาด และด้านความปลอดภัยในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่ 1.1 พื้นที่สีเขียวโดยรอบบริเวณมหาวิทยาลัย และภายในอาคาร และประเด็นย่อยที่ 1.2 ความเป็นระเบียบ สวยงามของอาคารเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในปีการศึกษา 2557 ถึง 2558 มหาวิทยาลัยได้พัฒนา ปรับปรุงสวนหย่อมหลายจุด และปรับปรุงห้องเรียนโดยการทำห้องเรียนติดเครื่องปรับอากาศ ทำให้สภาพอาคารและภูมิทัศน์สวยงามขึ้นเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากร ส่วนประเด็นย่อยที่ 1.9 สถานที่จอดรถภายในมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจน้อยสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนระบบจราจรภายในมหาวิทยาลัยใหม่ โดยมีนโยบายให้นักศึกษาเดินเรียน ประกอบกับพื้นที่ในมหาวิทยาลัยเริ่มมีที่ว่างน้อยลง เนื่องจากการขยายตัวของอาคาร ทำให้อาจรกระทบต่อความรู้สึกของนักศึกษาและบุคลากร นอกจากนี้ประเด็นที่ 2.6 ความสะอาดของอาหารในโรงอาหารยังมีความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 สอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีศูนย์อาหารเพียงแห่งเดียว ซึ่งมีความคับแคบด้วย ไม่เพียงพอต่อการบริการให้กับนักศึกษาและบุคลากรที่มีปริมาณแนวโน้มที่สูงขึ้น ส่วนประเด็นย่อยที่ 3.3 ระบบความปลอดภัยของการเข้า-ออกอาคาร ประเด็นย่อย 3.4 การจัดระบบการจราจรในมหาวิทยาลัย และประเด็นย่อยที่ 3.7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การควบคุมดูแลบุคคลภายนอกเข้ามาจากรั้วมหาวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัย มีความพึงพอใจน้อยเช่นกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 2.98 และ 3.04 ตามลำดับ เนื่องจากว่ามหาวิทยาลัยยังขาดระบบดังกล่าว จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากรในภาพรวม

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงมหาวิทยาลัยจะต้องปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยอาจจำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยสุดก่อน ได้แก่ 1) เพิ่มสถานที่จอดรถให้เพียงพอและมีหลังคา 2) มีป้ายบอกทางภายในมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน 3) ความสะอาดของโรงอาหาร 4) มีห้องน้ำสะอาดที่เพียงพอและการบริการที่ดี 5) ระบบไวไฟมีความเร็วที่เสถียรและครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย และ 6) ระบบไฟส่องสว่างให้เพียงพอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในปีการศึกษา 2558 ของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ผลลัพธ์ที่ครอบคลุม เอื้อต่อการเรียน การสอน และการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปดำเนินการปรับปรุงพัฒนาภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยให้มีความน่าเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้นักศึกษาและบุคลากรเกิดความประทับใจ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในระดับองค์กร (คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2556) และในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ 1) ควรจะทำการศึกษาสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยทั้งหมด โดยเน้นศึกษาเชิงคุณภาพ 2) ทำการแยกศึกษาความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาและบุคลากร 3) เพิ่มประเด็นในการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมทั้งหมดของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลารวมมหาวิทยาลัยสีเขียวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2556). รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของบุคลากรและนักศึกษา คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- งานสารสนเทศเชิงยุทธศาสตร์ กองแผนงาน สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). รายงานผลการศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น และคณะ. (2554). รายงานการศึกษาความพึงพอใจต่อบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและการทำงานของบุคลากร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สถาบันวิจัย ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน. (2554). รายงานความพึงพอใจด้านการพัฒนาสุนทรียภาพของบุคลากรและนิสิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพงษ์ บริพัตร. (2554). ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร